

Bohoslužby v Zábřehu 17.října 2021

Mk 10,35-45

Milé sestry, milí bratři, každé lidské jednání má většinou nějaký motiv, nějaký důvod. Než se do něčeho pustíme, řešíme otázku, proč vlastně to či ono konat. Z jakého důvodu bychom měli věnovat čas třeba přípravě zahrady, nebo čtení nějaké dobré knihy? Někdy nám tato otázka zabere víc času, někdy probleskne spíše někde hluboko v nitru. Ale přítomná je. A byla přítomná i v myslích učedníků. Už minule to naznačil Petr, když se Ježíše ptal, jaká je čeká odměna, když pro něj všechno opustili. A vidíme to i v dnešním textu, když se Jakub s Janem dožadují čestných míst po Ježíšově levici a pravici. Z reakcí ostatních učedníků plyne, že to ti dva mysleli opravdu jako nějakou výhodu, zviditelnění jejich důležitosti. Vždyť toto téma se mezi učedníky táhne už od proměnění na hoře, kam právě vzal Petra, Jakuba a Jana. A možná se s ním setkáme i my sami. Probleskne nám hlavou myšlenka, co budu mít z toho, když svůj život odevzdám Bohu, když se stanu Ježíšovým učedníkem? Jaká odměna, jaká výhoda?

Synové Zebedeovi se ptali po čestných místech. Chceme být po levici a pravici. Tuto touhu můžeme ale vnímat i trochu jinak. Většina křesťanů je dnes celkem pokorných. Alespoň tedy v tom smyslu, že netouží po významných postech v církevní hierarchii. Alespoň ne viditelně. Ovšem sezení po Ježíšově levici nebo pravici můžeme vnímat i jako touhu po blízkosti. Chceme být Ježíši co nejblíže. Jestli si vybavíte obraz poslední večeře, vidíme, že právě Jan je na něm opravdu Ježíši velmi blízko, sedí vedle něho. A skutečně to nemusí být otázka cti, ale něčeho hlubšího, může to být vyjádření touhy po Ježíši jako takové. Mnoho našich písní tuto vřelou touhu vyjadřuje a nevnímáme to nějak špatně. Spíše naopak. Touha po co největším přiblížení se Ježíši nás motivuje k různým činům. Vidět tuto touhu můžeme i v samotné reformaci. Její mnohé kroky byly vedeny právě tím, že se člověk chtěl zbavit různých mezičlánků a prostředníků, kteří mu Boha vzdalovali, kteří sice dávali tušit, že Bůh v Ježíši překlenul propast hříchu, ale sami budovali různé jiné zdi a propasti mezi člověkem a Bohem.

Touha být Ježíši po levici či pravici, být takto blízko s ním, nemusí ještě v sobě nutně nést něco špatného. Ježíš oba ty učedníky spíše vede k tomu, aby zapřemýšleli, co tato blízkost znamená. Mít stejný křest, pít stejný kalich, to jsou celkem mnohoznačné obrazy. V kontextu evangelia ukazují k utrpení, k pašijnímu příběhu. Zejména tedy ten obraz kalicha. A když si promítneme pozdější život obou učedníků, zjistíme, že utrpení do jejich života opravdu přišlo, Jakub se stal mučedníkem, s trochou fantazie můžeme říct, že byl opravdu prvním z Dvanácti, kdo zasedl vedle Ježíše v jeho království. Stejně tak Jan byl tím posledním, kterým se kruh

učedníků na věčném odpočinku uzavřel. I když Jan nebyl popraven, dožil se údajně dlouhého věku, z biblických knih, které jsou mu připsány, můžeme vidět, že jeho život také nebyl jednoduchý. Minimálně v tom, že viděl nejen slávu Ježíšova vzkříšení a seslání Ducha, ale dožil se bolesti nepochopení Ježíšových slov, odmítnutí jeho zvěsti, dokonce jejího zneužití. Tedy nic, co by bylo tak blízkému Ježíšovu apoštolu příjemné.

Být blízko Ježíši tedy nese i tuto připravenost k utrpení. Myslím, že právě Janův příklad je pro nás takový typičtější. Dnes nám nehrozí, že by za následování Ježíše přicházel trest v podobě vězení či dokonce trestu smrti. Ovšem přihlížení tomu, co se s Ježíšovým jménem a v Ježíšově jménu kolikrát děje, to asi není jednoduché. Když nám na Ježíši záleží, když má jeho postava v našem životě významné místo, určitě celkem bodá u srdce, když se jím ohánějí různí ochránci civilizovaných hodnot, aby ospravedlnili své necivilizované postoje, svůj strach, aby ospravedlnili různé formy sobectví, které uzavírá dveře před potřebnými. Nebo aby ospravedlnili svou pýchu a povyšování se nad druhými. Musí bolet, když vysoký představitel podává žalobu, aby očistil Ježíšovo jméno a sám ho pošlapává, když žehná aroganci a různým podobám populismu. Musí jistě zabolet, když se Ježíšovým jménem člověk ohání, aby si ospravedlnil násilí nejen proti národům, ale třeba psychický teror vůči členům rodiny. Je to jistě bolestivé, co všechno se dá dnes ospravedlnit odvoláním se na Ježíše, na plnění Boží vůle. Bolestivé proto, protože často s tím nic nemůžeme udělat, neboť jakýkoliv kritický hlas zde zanikne s poukazem na nedostatečnou víru, nedostatek úcty k Písmu a podobně. I toto je tedy kalich, ze kterého je třeba pít, když pijeme kalich Ježíšův.

Být pokřtěn Ježíšovým křtem a pít jeho kalich ale může mít ještě jiný rozměr. Zejména my evangelíci bychom tomu mohli dobře rozumět, protože to velmi připomíná naše dvě svátosti – křest a večeři Páně. Říkáme o nich, že jsou viditelným znamením neviditelné Boží milosti. Jsou okamžiky, které posilují naši víru. Ale jejich role v životě následování je širší. Co může označovat křest Ježíšův? Ježíš přijal křest od Jana Křtitele, o kterém říkáme, že to byl křest pokání. V případě Ježíšově to znamenalo ztotožnění se s našim lidstvem, které není dokonalé. Tím, že přijal Janův křest se s námi plně ztotožnil. Když uvěříme v Boha, když se staneme Ježíšovými učedníky, máme tendence příliš vzhlížet k nebi. Ani ne tak s očekáváním žalmisty, že odtud přijde pomoc, ale spíše s určitou spekulací, že už tam tak trochu patříme. Jenže Ježíš je Bůh, který přišel na zemi. A naše místo je také právě zde. Křtem se nestáváme na prvním místě nebeskými občany, ale Ježíšovými služebníky, které volá k tomu, aby nesli jeho evangelium na této zemi. Toto místo hříchu a utrpení je teď naším domovem. Zde je ten prostor ukázat svou oddanost Bohu. Křest nedělá z Ježíše jednoho z andělů, ale pravého člověka, který se nechává vést Božím Duchem. To je tedy jeden z důrazů našeho následování.

Kalich Ježíšův ukazuje k oběti, ale také k hledání posily. Při večeři Páně to přeci deklarujeme, že kalichem zvěstujeme smrt Páně, vyznáváme jeho vzkříšení a očekáváme na jeho příchod. Dáváme jasně najevo, že naše spása a naděje je spojena s Ježíšem, s tím, co koná skrze něj

Bůh. Ukazujeme k němu jako svému Pánu. Kalich tedy vede k vyznavačství, k odvaze se přiznat k Ježíšovu dílu a vztáhnout potřebu jeho milosti i na svůj život. Je zřeknutí se silných ramen, se kterými všechno s přehledem zvládneme a vyzvednutí potřeby přijetí Ježíšova Ducha, který nás všemu potřebnému naučí. Ostatně vidíme to i dnes. Křest je sice brán jako vstupní rituál k tomu, že patříme Kristu, ale tato příslušnost se plně projeví až tím, že přijímáme pozvání do jeho společenství, k jeho stolu. Toto přijetí nemusí nutně znamenat, že jdeme k večeři Páně. Spíš je to třeba už jen svědectví toho, že jdeme vůbec do společenství sboru, protože už tím přeci ukazujeme, že v hledání posily k životu nejsme samotáři, ale nějak se vážeme k Bohu. Zcela pragmaticky, že jsme přijali křest není na našem těle moc vidět. Že jdeme naslouchat slovům Písma do kostela, toho si naše okolí většinou už všimne. A z toho pak může vycházet i naše svědectví víry. Toto je ten viditelný znak milosti, která se nás ve svátostech ujímá.

Když se ostatní učedníci na ty dva bratry naštvali, Ježíš je zklidnil slovy, které celý ten obraz o touze být mu blízko doplňují. Ti nejváženější ve světě panují nad ostatními, hledají právě ty různé výhody. Mechanismus myšlení jde zhruba cestou toho, že když něco dělám, tak mi to přinese nějaký ten postup dál, nějakou výhodu při šplhání společenským žebříčkem, nebo alespoň vylepšení osobní pozice. S Ježíšem je to ale jiné. Na otázku, co budu mít z toho, že mu sloužím, že dělám vše proto, abych mu byl blízko odpovídá právě důrazem na službu druhým. To není pád žebříčkem dolů na dno. To je spíše znak skutečné svobody. Touha po moci, touha vládnout nad ostatními, to je přece ta nabídka hada v ráji. To je určitá svázanost, se kterou sami nic moc neuděláme, protože hříchem spoutaná přirozenost nás k tomu táhne. Ale Ježíš nás učí, že právě od takové potřeby, takové vize naplnění života postaveného na tom dotáhnout to co nejdál, od přesvědčení, že právě potom bude člověk šťasten, tak od toho nás osvobozuje, když zjistíme, že sloužit druhým lidem dává životu mnohem větší smysl. Udělat někomu radost naplňuje člověka mnohem víc než očekávání toho, kdo udělá nějakou radost mně. Co tedy budu mít z toho, že půjdu za Ježíšem, že si udělám čas na to, abych četl Bibli, modlil se? Zprvu možná nic. Tedy nic, co by bylo vidět. Nestanu se lepším, bohatším ani obdivovanějším. Ale časem nejspíš poznám, že se přeci jen cosi změnilo. Lidé kolem nebudou už jen konkurenti a mnoho činností otravnou povinností. A radost? Radost není jásot nad tím, co se mi povedlo, abych se cítil líp, ale nad tím, že se líp cítí i někdo další, někdo další může být obohacen Boží přízní a sedět Ježíši blíž, než já.

Pane Ježíši, děkujeme, že s námi máš stále trpělivost a svými slovy nesoudíš naše nešvary, ale učíš nás, jak ti být užiteční.

Amen.